

PŘÍRODOVĚDA CHARAKTERISTIKA PŘEDMĚTU pro 4. a 5. ročník

1. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Přírodověda učí žáky seznamovat se s historií i současností regionu, Zemí jako součástí sluneční soustavy, vznikem a rozvojem života na ní. Žáci poznávají rozmanitost a proměnlivost živé i neživé přírody svého regionu i celé republiky. Poznávají, jak se člověk vyvíjí od narození až k dospělosti, učí se, co je a není pro ně vhodné z hlediska životního stylu, denního režimu, hygieny i mezilidských vztahů. Dostávají základní informace o zdraví, nemocech i první pomoci v běžném životě i za mimořádných situací.

1.1 Vzdělávací obsahy, ze kterých je vyučovací předmět utvořen

V tematickém okruhu **Rozmanitost přírody** žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu **Člověk a jeho zdraví** žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Potřebné vědomosti a dovednosti získávají tím, že pozorují názorné pomůcky, sledují konkrétní situace, hrají určené role a řeší modelové situace.

V předmětu přírodověda se realizují tato průřezová témata:

- **Osobnostní a sociální výchova** – komunikace v rodině, ve třídě, vzájemné úlohy a vztahy ve skupinách, dodržování duševní hygieny, pomoc ostatním.
- **Mediální výchova** – využívání médií jako zdroje informací, kritický přístup k reklamě, PC – výukové programy.
- **Environmentální výchova** – rozvíjí porozumění vztahům člověka k prostředí, učí se hodnotit informace týkající se ekologického problému, nutnost komunikace o problémech životního prostředí, životní styl člověka vzhledem k přírodě, otázka odpadů, plýtvání energií ...
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** – srovnání rozmanitosti přírody v evropském kontextu.

1.2 Mezipředmětové vztahy, přesahy

Vlastivěda – Evropa – ekosystémy, zdroje surovin, zemědělství.

Výtvarná výchova, tělesná výchova, pracovní činnosti.

Třídnické hodiny – OSV – utváření vztahů ve třídě, způsoby řešení problémů, vzájemná pomoc a tolerance.

Promítá se i do života školy – cvičení v přírodě, Bezpečnostní den, účast na Dni Země.

1.3 Upřednostňované formy realizace vyučovacího předmětu

Vyučovací hodina; praktická cvičení v terénu – pozorování, nácvik modelových situací; ročníkový projekt „Návykové látky“; skupinová výuka – práce s atlasy, vytváření herbářů, práce se sbírkami, provádění jednoduchých pokusů a měření.

1.4 Časová dotace vyučovacího předmětu

4. ročník – 1 vyučovací hodina, 5.ročník – 2 vyučovací hodiny týdně.

Celková dotace na prvním stupni: 3 vyučovací hodiny týdně.

1.5 Ročníky, ve kterých se vyučovací předmět realizuje

Předmět je realizován ve 4. a 5. ročníku.

1.6 Místo realizace vyučovacího předmětu

Třída; terén – pozorování, praktická cvičení, řešení modelových situací.

1.7 Dělení výuky na skupiny, spojování žáků z různých ročníků

Výuka se nedělí.

2. Výchovné a vzdělávací strategie

- Pochopení přírodních zákonitostí, vztahů, pojmů.
- Aplikace v každodenním životě, ekologické aktivity, ochrana přírody.
- Péče o zdraví, prevence nemocí, zdravý životní styl, duševní hygiena.
- Pochopení posloupnosti lidského života, zodpovědný postoj ke své osobě.

2.1 Kompetence k učení

- Učíme žáky využívat vhodné metody a způsoby pro osvojování učiva.
- Předkládáme žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů s tematikou biologické podstaty člověka a jeho zdraví a vedeme je k jejich pravidelnému využívání.
- Učíme žáky pracovat s jednoduchými tabulkami a grafy.

- Žáci samostatně pozorují a experimentuje, získané výsledky porovnávají, kriticky posuzují a vyvozují z nich závěry pro využití v budoucnosti.

2.2 Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky formulovat své myšlenky a vyvozovat závěry ze svých pozorování.
- Vedeme žáky k samostatnému pozorování praktických jevů a jednání lidí souvisejících se zdravím (především civilizačními chorobami), k jejich vyhodnocování a k vyvozování praktických závěrů pro současnost i budoucnost.
- Předkládáme žákům dostatek námětů k samostatnému uvažování a řešení problémů souvisejících se zdravím člověka v různých etapách života, s ekologickými problémy.
- Žáci samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, sledují vlastní pokrok při zdolávání problémů.

2.3 Kompetence komunikativní

- Nabízíme žákům dostatek možností k porozumění textů a obrazových materiálů souvisejících se stavbou lidského těla, funkcemi jeho orgánů a k jejich běžnému užívání.
- Umožňujeme žákům poznávat základní symboly a značky související s problematikou člověka a jeho zdraví a vedeme je k jejich bezpečnému užívání.
- Vedeme žáky k formulování vlastní názorů na problematiku zdraví a k možnostem ověřovat si některé praktické dovednosti v modelových situacích.

2.4 Kompetence sociální a personální

- Učíme žáky pracovat ve skupině, diskutovat o problému, přispívat k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápat potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu.

2.5 Kompetence občanské

- Vedeme žáky k pochopení základních ekologických souvislostí a uvědomování si osobní zodpovědnosti za kvalitu životního prostředí.
- Vedeme žáky k zodpovědnému přístupu ke svému zdraví.
- Učíme žáky rozhodovat se zodpovědně podle dané situace, poskytnout dle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.

2.6 Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k využívání svých znalostí nejen v daném předmětu.
- Učíme žáky objevovat a poznávat všechno, co je zajímavá, co se jim líbí a v čem by v budoucnu mohli uspět.